

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN
HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYON
TUTANAK DERGİSİ

—●—
1'inci Toplantı
8 Mart 2023 Çarşamba
—●—

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, 6 Şubat'ta yaşanan deprem afetine, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Karma Komisyonun Meclis Başkanlığından geri aldığı KDK 2021 Yılı İnceleme Raporu'nun ve KDK 2022 Yıllık Raporu'nun birlikte görüşülmesine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat ve Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal'ın yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer, depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine, teklifinin alt komisyon kurmadan Komisyon raporunun TBMM Başkanlığına gönderilmesi olduğuna ilişkin açıklaması

2.- Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına, alt komisyon kurulmaması yönünde teklifi olduğuna ilişkin açıklaması

3.- Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, bundan sonraki süreçlerde alt komisyonun kurulmasında fayda gördüğüne ilişkin açıklaması

4.-Ankara Milletvekili Servet Ünsal, Emekçi Kadınlar Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

5.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

6.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik, Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına, deprem afetine ilişkin açıklaması

V.- KARMA KOMİSYONLAR

A) GÖRÜŞMELER

1.- Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat ve arkadaşlarının (5/9) esas numaralı 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporu'nun gündeme alınmasına ilişkin önergesi hakkında görüşmeler

2.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2022 Yıllık Raporu hakkında görüşmeler

VI.- ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Karma Komisyonun 26'ncı ve 27'nci Dönemde yaptığı çalışmalar hakkında bilgilendirme

**DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN
HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYON**

—●—
1'inci Toplantı
8 Mart 2023 Çarşamba

—●—
I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 14.39'da açıldı.

Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır,

6 Şubat'ta yaşanan deprem afetine, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ve Komisyonun bugünkü gündemine,

Komisyonun Meclis Başkanlığından geri aldığı KDK 2021 yılı inceleme raporunun ve KDK 2022 Yıllık Raporu'nun birlikte görüşülmesine,

Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat ve Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal'ın yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Kayseri Milletvekili İsmail Tamer, depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine, teklifinin alt komisyon kurmadan Komisyon raporunun TBMM Başkanlığına gönderilmesi olduğuna,

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına,

İlişkin açıklama yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına, alt komisyon kurulmaması yönünde teklifi olduğuna ilişkin açıklama yaptı.

Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, bundan sonraki süreçlerde alt komisyonun kurulmasında fayda gördüğüne ilişkin açıklama yaptı.

Ankara Milletvekili Servet Ünsal, Emekçi Kadınlar Günü'nü kutladığına ilişkin açıklama yaptı.

Mersin Milletvekili Behiç Çelik, Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına, deprem afetine ilişkin açıklama yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat ve arkadaşlarının (5/9) esas numaralı 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporu'nun gündeme alınmasına ilişkin önergesi görüşülerek kabul edildi.

Karma Komisyonun 26'ncı ve 27'nci Dönemlerde yaptığı çalışmalar hakkında bilgilendirme yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2022 Yıllık Raporu hakkında görüşmeler yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Yıllık Raporu Hakkındaki Karma Komisyon Raporu'nun aynen benimsenmesi ve 2022 Yılı Yıllık Raporu Hakkındaki Rapora eklenerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmesi kabul edilmiştir.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından, saat 15.47'de toplantıya son verildi.

8 Mart 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.39

BAŞKAN: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail TAMER (Kayseri)

SÖZCÜ: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu)

KÂTİP: Mustafa KENDİRLİ (Kırşehir)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın milletvekillerim; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantımızı açıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, 6 Şubatta yaşanan deprem afetine, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Efendim, bildiğiniz gibi 6 Şubatta “asrın afeti” dediğimiz bir afetle karşı karşıya geldik. Dolayısıyla toplantı tarihlerimiz ve toplantı gündemlerimiz de yaşadığımız bu faciadan sonra biraz farklılaştı. Bu afet gerçekten asrın afeti, çok büyük acılar yaşıyoruz, çok büyük sayıda insanımızı maalesef bu depremde kaybettik. Ben bu depremde kaybettiklerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Bu depremde Türk milleti birlik hâlinde depremzedelerle bir araya geldi. Her birimiz, bütün milletvekilleri bölgedeydik acıları paylaştık. İnşallah bundan sonra da bu afetin yaralarını hep birlikte saracağız. Bu afette görev alan bütün milletvekillerimize, bütün sivil toplum örgütlerine kamu kurum ve kuruluşlarımıza, iş dünyamıza, kadınlarımıza, gençlerimize çok teşekkür ediyoruz. Birliğimizi, beraberliğimizi ve dayanışma ruhumuzu da burada gösterdik.

Bugün ayrıca, 8 Mart; tabii, buruk bir 8 Mart. Buradaki kadın milletvekili arkadaşlarımızın ve değerli bürokratlarımızın, Kamu Denetçiliği üyelerimizin de 8 Martını kutluyorum. Söylediğim gibi, bu çok da kutlanacak bir gün değil zaten temelde ama bugün de bizim pek kutlayacak hâlimiz yok çünkü o bölgedeki kadınlarımız, hemcinslerimiz evlatlarını, analarını, babalarını, eşlerini, kardeşlerini, komşularını kaybettiler; anılarını kaybettiler, mutfaklarını kaybettiler, kütüphanelerini kaybettiler, el emeklerini kaybettiler. Bugün gerçekten, kadınlarla dayanışmamız için bir özel gün. Bundan sonra 8 Martı kutlarken veya anarken bugünü de ve bu yaşadıklarımızı da hiç unutmayacağız. O bölgedeki bütün kadınlarımıza sevgilerimizi, saygılarımızı, muhabbetlerimizi bu vesileyle gönderiyoruz.

Toplantı yeter sayımız var. Bu kısa girişten sonra toplantımızı açıyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, 26'ncı ve 27'nci Dönemde bu Komisyonda birlikte çalıştık. Birçok arkadaşımızla hem İnsan Hakları Komisyonunda hem Dilekçe Komisyonunda beraber olduk. Çok özel ve güzel çalışmalar yaptığımızı düşünüyorum.

Karma Komisyonumuzun gündemi genelde Kamu Denetçiliği Kurumu. Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanımızı ve Üyelerini burada Alt Komisyonlar kurarak seçtik, Genel Kurulda oyladık. Akabinde raporları her yıl düzenli olarak, zamanında bize sundular, biz bu raporları inceledik; yine alt komisyonlar kurduk, raporlarımız hakkındaki kararlarımızı aldık ve aşağıya, Genel Kurulumuza gönderdik.

Kayıtlarımızda kalması açısından, arkadaşşıma vereceğim, okuyacak ama birkaç konuyu burada sizlere de arz etmek isterim. Usul ekonomisi açısından biz biliyorsunuz, bir önceki Kamu Denetçiliği Kurumu raporumuzu Alt Komisyondan geçirerek Genel Kurula göndermiştik. 2021 Raporu'nu usul ekonomisi açısından biz aşağıdan tekrar çektik, bugün bizim gündemimizde o da var. Bugün inşallah 2022 Raporu'nu da görüştükten sonra her iki raporu birleştirerek aşağıya göndermeyi yani Genel Kurula göndermeyi düşünüyorum. Böylece bir sonraki döneme geçmeden raporlarımızı görüşmüş -inşallah Genel Kurulda da gündem olursa- olarak, bir sonraki dönem gelecek arkadaşılara temiz bir sayfa bırakacağız diye düşünüyorum. Bu anlamda bu bilgiyi de sizinle paylaşmak istiyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Alt komisyon kuracağız değil mi Başkanım? Onu anlayamadık. Yani tamam, biz 2022'yi inceledik, 2023'ten bilgi sahibi değiliz. Yani tamam, olabilir, zaman varsa, alt komisyon da kurulabileceksa ikisi birlikte alt komisyonda inceleneceksa...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – şimdi, ona bir bakalım. şöyle: 2022 Raporu'nu daha evvel sizlere gönderdik, incelemiş olmanız lazım. Bugün Sayın Başkandan ve Heyetten de sunumunu aldıktan sonra burada görüşmelerini yapabiliriz. Alt komisyon konusu da takdirlerinizde, onu konuşalım isterseniz. Bu arada Hakan Başkanımızın da bir mazereti vardı, hepimize saygıları, sevgileri var; bugün toplantımıza katılmadı.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Başkanım, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer, depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılarına acil şifalar dilediğine, teklifinin alt komisyon kurmadan Komisyon raporunun TBMM Başkanlığına gönderilmesi olduğuna ilişkin açıklaması

İSMAİL TAMER (Kayseri) - Değerli Başkanım, ben de sözlerime başlamadan önce, depremle ilgili tüm bu güzel duygularınıza ben de katılıyorum. Üzüntüliyüz, Allah böyle bir afeti bir daha ülkemize, başka ülkelere de göstermesin diyorum. Depremzedelere acil şifalar dilerken, hayatını kaybeden vatandaşlarımıza da Allah'tan rahmet diliyorum.

şimdi, milletvekili arkadaşımızın alt komisyonla ilgili söz söyledikten sonra, ben, burada zaten çalışmalarımızın hem deprem nedeniyle biraz sıkıntıya gireceğini, Meclis çalışma aritmetiğinde de alt komisyon kurmakla ilgili bir sıkıntı olduğunu seziyorum. Benim teklifim, bu alt komisyonu kurmadan, buradan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına raporumuzun gönderilmesiyle ilgiliydi. Onu da bu arada ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Karma Komisyonun Meclis Başkanlığından geri aldığı KDK 2021 Yılı İnceleme Raporu'nun ve KDK 2022 Yıllık Raporu'nun birlikte görüşülmesine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bu konuda bir önerge var, onu okutacağım ama ben bir kere daha izah edeyim. 2021 Raporu'nu görüşmüştük ve aşağıya göndermiştik. 2021 Raporu'nu -bir yıl geriden gidiyor- dün Meclis Başkanlığıımıza yazdığımız dilekçeyle geri aldık, şu anda o da burada. 2022'yi de bugün görüşürsek 2021 ve 2022 Raporlarını 27'nci Dönem bitmeden aşağıya, Genel Kurula indirmeyi ve inşallah Genel Kurul çalışmalarımız bitmeden, seçime gitmeden de Genel Kurulda görüşmeyi öngörüyoruz. Biz bugün Karma Komisyonu olarak bu çalışmayı yaparsak, yine bir yazıyla

bugünkü raporumuzla birlikte aşağıya göndereceğiz.

Bugüne kadar yaptığımız bütün çalışmalarda alt komisyon kurduk müşterek yani her partiden arkadaşlarla ve bu gönderilen raporu da detaylı incelediler. Bu raporu biz size daha evvel gönderdik. Bizler inceledik, muhtemelen siz de şöyle bir bakmışsınızdır. Şeref Başkanımız da şimdi rapor hakkında izah edecek.

Bir önerge var ama ben önergeyi okutmadan önce kendi fikrimi de söylemek isterim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başkanım...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Buyurunuz Oya Hanım.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına, alt komisyon kurulmaması yönünde teklifi olduğuna ilişkin açıklaması

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Değerli Başkanım, öncelikle sizin, kadın milletvekillerimizin, yine 2 kadın ombudsmanımızın ve burada görevli bütün kadın arkadaşların Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Ben deprem bölgesinin bir milletvekili olarak yirmi altı gün sahada çok yoğun çalıştım. Şimdi de bulduğumuz her fırsatta deprem bölgesinde oluyoruz. Biliyorsunuz, çok büyük bir felaket yaşadık. Benim âcizane önerim, böyle bir alt komisyon kurulsada dahi -bu depremin sıkıntıları yani inanın gitmesek bile telefonlar taleplerden dolayı çok yoğun bir şekilde devam ediyor, eminim muhalefet partilerindeki arkadaşlarımız da aynı durumdadırlar- işlevini yeteri kadar yerine getiremeyeceği düşüncesindeyim yani kurulmaması yönünde teklifim var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyorum.

Usul ekonomisi ve zaman açısından da böyle bir pozisyonumuz olabilir.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Başkanım...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Buyurun Sayın Vekilim.

3.- Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, bundan sonraki süreçlerde alt komisyonun kurulmasında fayda gördüğüne ilişkin açıklaması

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Eyvallah, zaman açısından alt komisyon kurulmayabilir, arkadaşların takdiridir ama bunu yaparken de Kamu Denetçiliği Kurumunun işlevselliği ve kamu kurumları tarafından ağırlığı, Meclis tarafından denetleniyor olabilmesinden kaynaklı. Dolayısıyla bundan sonraki süreçlerde daha hassas... Yani mutlaka alt komisyonun kurulup incelenmesine fayda görüyorum. Yoksa, kamu kurumları tarafındaki ağırlığı biraz daha hafifler diye tereddüt ediyorum.

Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mıhrimah Belma Satır'ın, Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat ve Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal'ın yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Ben çok teşekkür ederim.

Biz ilk günden beri alt komisyonu çok önemsedik, kurduk ama bugün hem seçim takviminin yaklaşması hem de afet bölgesinde bütün milletvekili arkadaşlarımızın bulunması nedeniyle; bir de

buraya davet edip dinleyeceğimiz bürokratlar da o bölgede; dolayısıyla orada da başarılı olamayabiliriz. O nedenle böyle bir önerge var.

Söylediklerinize aynen katılıyorum, yaptığımız çalışmalarda 26'ncı ve 27'nci Dönemde Kamu Denetçiliği Kurumuna gelen müracaat sayısının ciddi oranda arttığını gördük, tespit ettik ve bundan da çok mutlu olduk. Verilen kararlara uyma sayısı her toplantımızda daha artarak geldi. Uymama gerekçelerini de buraya davet ederek bürokratlardan sorduk. Bu konuda da ne kadar hassas olduğumuzu her birimiz biliyoruz. Kamu Denetçiliği Kurumu gerçekten çok kısa sürede çok yol aldı. Hem kendi çalışmalarını anlatmak üzere yaptıkları çalışmaları hem yurt içi ve yurt dışında özellikle hazırladıkları raporlarla da yasaya uygun çalışmaları hepimizi çok memnun etti. İnşallah bundan sonraki dönemde gelecek yeni Karma Komisyon Başkanı ve üyeleri ve çalışacak olan Kamu Denetçiliği Kurumu da bu rakamları daha da yükselterek raporlarını da alacaklardır diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

Ben, şimdi, önce önergeyi okutayım, onu bir oyalayalım...

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun efendim.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.-Ankara Milletvekili Servet Ünsal, Emekçi Kadınlar Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Evet, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tüm kadınlarımızın, özellikle deprem bölgesindeki kadınlarımızın -sadece bir gün değil, yıkılan her evi yeniden yapılmaya kadar her gün hatırlamak dileğiyle- hepinizin Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, kadınlar gülerse dünya güler.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Böyle bir günde bizim de hem içimizi rahatlattınız hem de güzel sözleriniz için ben kendi adıma ve arkadaşlarım adına teşekkür ediyorum.

Sezgin Tanrıku Bey mazeretini bildirmiş, onun da selamlarını iletelim.

Bu arada Değerli Vekilimiz “Unuttum.” dedi, onun da tebriklerini alalım o zaman.

5.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Evet, değerli arkadaşlar, hakikaten acımız büyük. Kadınlar bizim baş tacımız, bu acıyla birlikte Allah onlara uzun ömürler versin diyorum. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü olarak da kutluyorum. Buruk bir kutlama ama hepinizin çok değerli olduğunuzu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ederiz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Başkanım...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun efendim.

6.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik, Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığına, deprem afetine ilişkin açıklaması

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) - Sayın Başkanım, ben de aynı duygularla Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum. Bugün biz Anıtkabir'deydik ve çok büyük izdiham vardı, kadınlarımız oradaydı; Ulu

Önder'in mozolesine çelenk bırakarak, bu anlamlı günde bütün kadınlar adına biz erkekler olarak onlara refakat ettik ve böyle bir tören icra ettik.

ARZU AYDIN (Bolu) – Refakatsiz de gidebiliyoruz biz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Efendim?

ARZU AYDIN (Bolu) – Refakatsiz de gidebiliyoruz dedim.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – “Eşlik ettik.” diye düzeltelim mi?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Eşlik ettik, evet.

Diğer taraftan, gerçekten, depremle ilgili, şahsım olarak Hatay vilayetinde daha çok bulundum. İlk günden Diyarbakır'a gitmiştim ancak Hatay'da bir yere uğradım, Kırıkhan'da bir bina, apartman çökmüştü. Orada bir grup çalışmayla -benim varmamdan bir saat önce filan- 8 kişiyi canlı çıkarmışlar enkazdan, o zaman ağladım. Yani bu nedenle, özellikle deprem afetinin bu aziz milletimize gerçekten büyük bir yara açtığına farkındayız. Bu yaralarımızı, bu zorluklarımızı millî birlik ve beraberlikle kesinlikle aşacağımıza da inanıyorum çünkü biz büyük bir milletiz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İnşallah!

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bu münasebetle, depremde hayatını bütün kaybedenlere Allah'tan rahmet niyaz ediyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Çok teşekkür ederiz, sağ olun.

Biz kadınlar olarak kendi gücümüzü, değerimizi ve yetkinliğimizi biliyoruz ama siz beyefendilerin de değerli vekillerin de bunu tekraren söylemesi de hoşumuza gidiyor. İnşallah bu ülkede biz kadınlar ve tüm toplum daha çok çalışacağız, daha çok üreteceğiz ve daha çok paylaşacağız. Bu paylaşımlarımızın da depremin acılarını inşallah daha kısa sürede, hep birlikte onarmaya faydası olacak diye düşünüyorum.

V.- KARMA KOMİSYONLAR

A) GÖRÜŞMELER

1.- *Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat ve arkadaşlarının (5/9) esas numaralı 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporu'nun gündeme alınmasına ilişkin önergesi hakkında görüşmeler*

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi, bir önerge var, önergeyi okuyalım; ondan sonra, zabitlara geçmesi adına, değerli bürokratımızın okuyacağı bir metin var, onu da okuyalım. Ondandır sonra Sayın Başkana söz verelim, raporuyla ilgili bize bir sunum yapsın, sonra tartışmaya açalım ve oylamaya geçelim.

Önergeyi okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Başkanlığına

7/3/2023 tarihinde TBMM Başkanlığınca Komisyonumuza geri verilen (5/9) esas numaralı 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporu'nun gündeme alınmasını İç Tüzük'ün 26'ncı maddesinin ikinci fıkrası kapsamında arz ve teklif ederiz.

Oya Eronat

Meliha Akyol

Diyarbakır

Yalova

İsmail Tamer

Fehmi K p c 

Kayseri

Bolu

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet,  nergeyi oylarınıza...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Gerekçe... Özür dilerim, içeriği nedir, önerge veriyoruz ama içeriği nedir?

Gerekçe...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Gerekçeyi okutalım mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Lütfen,  nk  ona göre söz isteyeceğim Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Yıllık Raporu hakkındaki Karma Komisyon Raporu, Karma Komisyon tarafından 4 Nisan 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş, 326 sıra sayısıyla bastırılarak 13 Nisan 2022 tarihinde daĐıtılmıŐ ve h len TBMM Genel Kurulunun 45'inci sırasında g r Ő lmeyi beklemekteydi.

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 22'nci maddesi Karma Komisyon raporlarının Genel Kurulda ivedilikle g r Ő mesini amirdir. Ancak Karma Komisyon raporunun TBMM Genel Kurulunda görüŐülmesi Őimdiye kadar mümkün olamamıŐtır. TBMM Genel Kurulundaki g r Ő melerde güncel durumla birlikte değerlendirmeler yapılabilmesini sağlamak amacıyla TBMM İçtüzüğü' n 88'inci maddesi kapsamında Karma Komisyona geri istenen raporun gündeme alınmasını usul ekonomisi çerçevesinde amaçlanmaktadır. Karma Komisyona gönderilen 2021 Yılı Raporu'nun 2022 Raporu'na eklenecek Genel Kurulda görüŐülmesi öngörülmektedir.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR –  nergeyle ilgili söz almak isteyen var mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ben istiyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Buyurun efendim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) –  ncelikle, ben Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü anmak ve kutlamak arasında hep git gel yaŐamıŐımdır. Yani vahim bir olay üzerine gün ilan edildi. Yine de tüm kadınlarımızı ben buradan saygıyla selamlamak istiyorum; hem bizim toplumumuzda hem dünya toplumunda hak ettikleri eŐitlikçi bir anlayış içerisinde, özgürce ve h rce yaŐamalarını ben de içtenlikle temenni ediyorum.

Şöyle, özellikle gerekçesini sormak istedim Sayın Başkanım  nk  hani ‘‘deprem’’ dedik, burada Őifahen konuŐtuk ‘‘Meclis seçim aritmetiğine girdi, zaman kalmayabilir.’’ Dedik; bütün bu hassas ve özel sebepler hem deprem hem de seçim startının verilmiş olması belki ve yetiŐmeyecek kaygısı ve her ikisinin de usul ekonomisi açısından, 2021 ve 2022 Raporlarının beraber görüŐülmesi anlamında bizim de kabulümüz ama Şu Şerh düŐülmeli: Yani teamül olmaması kaydıyla düŐülmeli, hani hem deprem hem seçim takvimi kaydı mutlaka düŐülsün, o yüzden gerekçeyi sormuŐtum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, aynı hassasiyeti Sayın Kilis Vekilimiz Ahmet Salih Dal da söyledi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, tutanaklara da geçsin, bu hassasiyetle biz de kabul

ediyoruz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Bu konuda ben Komisyon Başkanı olarak ve arkadaşlarımız çok hassas davrandık. Ben 26'ncı Dönemde Komisyon Başkanı olduğumda geride 3-4 dönemin raporu duruyordu -bilmiyorum o dönem var mıydınız?- hepsini birleştirdik, tek raporla aşağıda görüştük, ondan sonra hiç gecikme olmadı. Bugün geldiğimiz durum sizin de bahsettiğiniz gibi olağanüstü bir durum. Ben teşekkür ediyorum hassasiyetiniz için.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çok teşekkür ediyorum.

VI.- ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Karma Komisyonun 26'ncı ve 27'nci Dönemde yaptığı çalışmalar hakkında bilgilendirme

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Efendim, zabıtlarımızda olması açısından Eray Bey bir metin okuyacak onu kaydedelim. Bizden sonra göreve gelecek arkadaşlarımız, milletvekillerimiz için bir hafıza olması açısından bunları kayıtlara geçirelim.

Okutuyorum:

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 3'üncü maddesinde tanımlanmış bulunan Karma Komisyonun Başdenetçi ile denetçilerin seçilmesi konusundaki görevleri 11'inci maddede ve Kurumun hazırlayacağı yıllık rapor hakkındaki görevleri ise 22'nci maddede hüküm altına alınmıştır.

Karma Komisyon, görevleri kapsamında 26'ncı Yasama Döneminde 12 alt komisyon toplantısı ile 13 Karma Komisyon toplantısı gerçekleştirmiş olmakla birlikte, bu dönem 13 alt komisyon toplantısı ile 12 Karma Komisyon toplantısı gerçekleştirmiştir.

Karma Komisyon, 2014 yılından itibaren, Kurum tavsiye kararlarına olumsuz yaklaşan idarelerin kararları uygulanabilir görmeme gerekçelerini değerlendirmektedir. Bu kapsamda tavsiye kararlarına uyma oranları dikkate alınarak 26'ncı Yasama Döneminde KDK kararlarını uygulanabilir görmeyen 27 kurum dinlenmiştir.

27'nci Yasama Döneminde ise ilk defa 2019 Yılı Yıllık Raporu görüşmeleri esnasında tavsiye kararlarına olumlu yaklaşan kurumlar toplantılara çağrılmış, 2020 Yılı Yıllık Raporu görüşmelerinde ilk defa tavsiye kararlarına olumlu dönüş yapan idarelere plaket verilmek suretiyle telif edilmiştir. Bu kapsamda, 2019 Yılı Yıllık Raporu görüşmelerinde 7, 2020'de 4 ve 2021'de 3 olmak üzere tavsiye kararlarına olumlu yaklaşan toplam 14 kurum dinlenmiştir. Tavsiye kararlarına olumsuz yaklaşan idarelerden ise 2018 Yılı Yıllık Raporu görüşmelerinde 5'i, 2019'da 7'si, 2020'de 6'sı ve 2021'de 3'ü olmak üzere toplam 21 kurum Karma Komisyon tarafından dinlenmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2013, 2014, 2015 Yılı Yıllık Raporları 2016 Yılı Yıllık Raporu'yla birleştirilerek TBMM Genel Kuruluna sunulmuş ve 11 Ocak 2018 tarihinde, ilk defa, Kamu Denetçiliği Kurumu raporları kanunun öngördüğü üzere Genel Kurulda görüşülmüştür. 26'nci Yasama Döneminde Karma Komisyonun 1/11/2016 tarihinde yaptığı seçimle belirlediği adaylardan Şeref Malkoç TBMM Genel Kurulunun 15/11/2016 tarihli Birleşiminde yapılan seçim sonucu Kamu Başdenetçiliğine seçilmiştir. Ayrıca, Karma Komisyon, görevi sona eren kamu denetçilerinin yerine 2/11/2016 tarihinde Yahya Akman, Arif Dülger, Mustafa Özyar, Celile Özlem Tunçak ve Hüseyin Yürük'ü kamu denetçisi olarak seçmiştir. Kamu denetçilerinden Mustafa Özyar'ın 14/11/2017 tarihinde kamu denetçiliğinden istifa etmesi üzerine Karma Komisyon 17/1/2018 tarihli toplantısında Sadettin Kalkan'ı kamu denetçisi olarak seçmiştir. 27'nci Yasama Döneminde Karma Komisyonun 3/11/2020 tarihinde yaptığı seçimle belirlediği adaylardan Şeref Malkoç, TBMM Genel Kurulunun 11/11/2020 tarihli Birleşiminde yapılan

seçim sonucu yeniden başdenetçiliğe seçilmiştir. Ayrıca, görevi sona eren kamu denetçilerinin yerine 11/11/2020 tarihinde yapılan seçimde Yahya Akman, Fatma Benli Yalçın, Celile Özlem Tunçak ve Arif Dülger kamu denetçisi olarak seçilmiştir. Kamu denetçisi Sadettin Kalkan'ın görev süresinin 22/1/2022 tarihinde dolması üzerine, Karma Komisyonun 15/12/2021 tarihli toplantısında yapılan seçimde Komisyona sunulan 3 denetçi aday arasından Sadettin Kalkan yeniden kamu denetçisi olarak seçilmiştir.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ederim.

26'ncı ve 27'nci Dönemin kısa bir özetini kayıtlara geçirmiş olduk. Tekrar çok teşekkür ediyorum.

V.- KARMA KOMİSYONLAR (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2022 Yıllık Raporu hakkında görüşmeler

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi, bu yılki raporun sunumunu yapmak üzere Kamu Denetçiliği Kurumu Başdenetçimiz Sayın Şeref Malkoç'a söz veriyorum.

Buyurunuz efendim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Teşekkür ediyorum.

Dilekçe Komisyonumuzun Sayın Başkanı, Karma Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, denetçi arkadaşlarım, Kamu Denetçiliği Kurumunun ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli çalışanları, saygıdeğer basın mensuplarımız; şahsım ve Kamu Denetçiliği Kurumu adına hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2022 Yılı Faaliyet Raporu'nu sunmak üzere buradayız. Sözlerime başlamadan önce, Sayın Başkanımızın ve değerli üyelerimizin ifade ettiği gibi, 6 Şubat 2023 günü meydana gelen ve 11 ilimizde 14 milyon insanımızı doğrudan etkileyen “asrın felaketi” olarak nitelendirilen deprem sebebiyle ülkemize ve milletimize geçmiş olsun diyorum; Depremde ölenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır, yaralılara acil şifalar diliyoruz. Birlik, beraberlik ve dayanışma ruhu içerisinde yaralarımızı saracağımıza ve bu zorlu günleri aşacağımıza olan inancımız tamdır. Ayrıca, ifade edildiği gibi, bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Bugünü anmaktan duyduğumuz mutluluğu ve memnuniyeti ifade ediyoruz ve bugünü kutluyoruz.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; depremin 5'inci günü biz Kamu Denetçiliği Kurumu olarak deprem bölgesini ziyaret ettik, dört gün bölgede kaldık. Tabii, büyük bir felaket ve büyük bir yıkım. Herkes etkilenmiş. Savaşta ve doğal afetlerde olduğu gibi depremden de en fazla etkilenen yine kadınlar ve çocuklar. Bunu biz Kamu Denetçiliği Kurumu olarak da ayrıca orada müşahede ettik.

Efendim, Kamu Denetçiliği Kurumu “İnsanların en hayırlısı insanlara faydası olandır.” inancıyla ve “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” ilkesiyle on yıldan beri faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu süreçte, tercih edilen ve iyi bilinen bir hak arama kurumu olma yönünde epey çaba sarf ettik ve önemli bir mesafe aldık. Bugün hazırladığımız, size sunacağımız rapor, daha önce Sayın Başkanımızın ifade ettiği gibi, yasal süresi içerisinde Karma Komisyon Başkanlığımıza sunulmuş, 667 sayfadan oluşan bir rapor. Efendim, ben bunu mümkün olduğu kadar kısa sürede özetleyeceğim.

Kamu Denetçiliği Kurumu bu on yıllık süre zarfında 207.403 şikâyet başvurusu almış, bu başvurulardan 205.639'unu karara bağlamıştır. 75.166 tavsiye kararı ve 15.861 dostane çözüm kararı vermiştir. Kişilerin sorunlarının çözümünün yanı sıra, idarenin hizmet kalitesinin artırılmasına katkı sağlamaya çalıştık, idare ve vatandaş arasında köprü olarak bir çözüm merci, çözüm için bir ara bulucu olmaya çalıştık. Kurumumuz, idarede iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesi için büyük bir çaba

göstermiştir, insan hakları açısından da güçlü bir kurum olmaya gayret sarf etmiştir.

Kurumumuz, kararlarının yanı sıra, 6328 sayılı Kanun'un 22'nci maddesindeki yetkisine dayanarak özel raporlar hazırlamıştır, çalıştaylar yapmıştır. Bu özel raporlar ve çalıştaylarla milyonlarca insanı ilgilendiren konulara değinilmiş ve bunlara çözümler araştırılmıştır. Yazılı şikâyetlerin, başvuruların yanı sıra, telefonla, mail yoluyla, e-postayla, yüz yüze görüşerek 1 milyon insana hukuki destek verilmiş, yol gösterilmiş, yardımcı olunmuştur. Yapılan faaliyetlerle, kadınlar, gençler ve çocuklar başta olmak üzere, toplumun her kesiminde hak arama kültürünü yaygınlaştırmak için çaba sarf edilmiş, özellikle Kurumun sorun çözme yeteneğini artırmak için eğitime çok büyük ağırlık verilmiştir.

Yansıda da görüleceği gibi 2022 yılı rakamları çok detaylı ama ben birkaç tanesine değineceğim: 2022 yılında 17.816 başvuru almışız, yine aynı yıl içerisinde 18.094 karar vermişiz. Bu kararlardan 1.722'si tavsiye, 2.194'ü dostane çözüm. Bize başvurulardaki kabul edilebilirlik oranı yüzde 27,26, sorun çözme yeteneği yüzde 79,38; kararlara uyma oranının da -Manisa Büyükşehir Belediyesini hariç tutunca- yüzde 80'i bulduğunu ifade etmek istiyorum. Başvuruların sonuçlandırılma süresi ortalama elli dört gün, dostane çözüm süresi de ortalama yetmiş beş gün. Malumlarınız olduğu üzere bizim altı aylık bir süremiz var ama ifade ettiğim gibi, bu süreleri vatandaşın lehine mümkün olduğu kadar kısaltmaya çaba gösterdik.

Yine ekranda görüleceği gibi, 2013 yılından bu tarafa 207.403 şikâyet almıştık -detaylarına girmiyorum, orada görülüyor- 2022'deki başvuru sayısını da ifade ettim. Efendim, bu şikâyet başvurularının alanlara göre dağılımına bakıldığında 1'inci sırada kamu personeli rejimi geliyor, 4.324'le yaklaşık yüzde 24'ü oluşturuyor yani 24,27'yi. 2'nci sırada adalet, millî savunma ve güvenlik var; 3.663 müracaatla yüzde 20,56'yi teşkil ediyor. 3'üncü sırada mahalli idarelerce yürütülen hizmetler, bunlar da yüzde 10 civarında. Efendim, hem raporda hem de ekranda detaylar olduğu için detaylara girmiyorum.

Şikâyet başvurularının idarelere göre dağılımına bakıldığında, 1'inci sırada yüzde 18,71'le Adalet Bakanlığı geliyor, 2'nci sırada yüzde 13,35'le mahalli idareler, 3'üncü sırada yüzde 6,65'le üniversiteler, 4'üncü sırada yüzde 5'le Millî Eğitim Bakanlığı, 6'ncı sırada yüzde 4,14'le Sosyal Güvenlik Kurumu geliyor, diğerleri yansıda görülüyor efendim.

Bölgelere göre dağılıma bakıldığında, aslında bölgelerdeki nüfus oranlarına göre şikâyet geldiğini görüyoruz. 1'inci sırada Marmara Bölgesi, yüzde 22,95; 2'nci sırada İç Anadolu Bölgesi, yüzde 18,71; 3'üncü sırada Ege Bölgesi, yüzde 16,74; böyle devam ediyor efendim.

İllere göre dağılıma gelince, 1'inci sırada yüzde 13,71'le İstanbul, 2'nci sırada Ankara, sonrasında Manisa, İzmir, Bursa, Konya diye devam ediyor. Dikkat edildiğinde -nüfus oranına göre- Manisa'nın araya girdiğini, 3'üncü sıraya geldiğini görüyoruz. Biraz önce de ifade ettim, Manisa Büyükşehir Belediyesi su sayaçlarını değiştirip kartlı sisteme geçti, bundan dolayı da bine yakın başvuru geldi ve bizim verdiğimiz tavsiye kararlarına da maalesef bugüne kadar olumlu cevap alamadık Manisa Büyükşehir Belediye Başkanlığından.

Efendim, karar istatistiklerine değinmek istiyorum: Gönderme kararı 6.708, oranı yüzde 38,43 ama şunu memnuniyetle belirteyim ki gönderme kararlarımızın idareye tebliğinden sonra, 775 gönderme kararından sonra sorun çözülmüş olmuş. Malumlarınız olduğu üzere yine, 6328 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinde Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru şartı olarak idari yolların tüketilmesi öngörülmüş ama çok büyük bir oranda bizim insanımız idari yolları tüketmiyor, bize geliyor. Ha, bu kötü bir şey değil, sadece zaman kaybı oluyor ama idarelerin de buna olumlu yaklaştığını görüyoruz. 2'nci sırada dostane çözüm kararı 2.194 karar, oran olarak da yüzde 12,50'ye tekabül ediyor. 3'üncü sırada tavsiye kararı 1.097 karar, oran olarak 6,29'a tekabül ediyor. Böyle devam ediyor efendim.

Burada bizim için önemli olan, yasanın koyduğu altı aylık süreyi en verimli şekilde kullanmak ve kesinlikle süreleri aşmamak. Bu açıdan, Kurumda yaptığımız çalışmayla, başvurudan itibaren en geç iki gün içerisinde başvurular ilgili denetçi arkadaşlara intikal ettiriliyor. Arkadaşlarımız da uzman, uzman yardımcılarıyla, idareyle çok sıkı bir irtibata geçiyorlar ve idareden hem bilgi belge akışı hem de çözüm noktasında çok faydalaniyoruz.

Efendim, burada şunun da çok katkısı var: Biz bütün bakanlarımızla sürekli temas hâlinde oluyoruz, bakan yardımcılarımızla yemekli toplantılar yapıp Kurumu, Kurumun önemini onlara anlatıyoruz, genel müdürlerimizle aynı şeyi yapıyoruz; bundan çok verim aldık efendim, bu diyalog bizi Meclisimizin, Komisyonumuzun ve Başkanlarımızın da desteğiyle iyi bir noktaya taşıdı efendim.

Yine, ekranda dostane çözüm yolları ve yıllara göre sayısı görülüyor, detaya girmeyeceğim efendim. Tavsiye kararlarında da yine aynı şey var, yıllara göre tavsiye kararlarının artışı var. Örneğin, 2013 yılında 64 tavsiye kararı verilmiş, 2017 yılında 245 ve 2022 yılında da 1.097; toplam tavsiye kararımız 75.166. Bu tavsiye kararlarına uyma oranı da fevkalade iyi bir noktaya geldi. Biraz önceki arkadaşlarımızın, uzmanlarımızın, uzman yardımcılarımızın, denetçilerimizin çok vasıflı, kaliteli, vakalara vâkıf olan ve hukuki açıdan da nitelikli karar vermesi, bu kararlar idarecilerin önüne gittiğinde hakikaten onların da bu karara uyma ihtiyacını hissettiriyor. Sayın Başkanım, zaten uymayanları değerli milletvekillerimiz ile siz buraya davet ediyorsunuz, onun da çok büyük etkisi oluyor, onun da çok büyük faydasını gördük ve bu vesileyle kararlara uyma oranımız yüzde 80'lere çıktı.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Başkanım, araya gireyim: Ceza demeyelim ama ödül ve ceza iyi bir şey. Biliyorsunuz, bu heyette biz ödül de vermeye başlamıştık, plaket verdik bazı bakanlarımıza, bazı müdürlerimize. İyi bir sistem oturtuk.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Özellikle alt komisyon başkanlarımız bu konuda gerçekten biraz eli sopalı gibi davrandılar.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sayın Başkanım, o zaman devam etmeniz gerekiyor.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bu dönem için mümkün değil, vakit yok.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, gerçekten bunun etkisini kurumlarla ilişkide görüyoruz yani arkadaşlar yıllık raporlarımızın görüşülmesinde buraya geleceklerini hissederek ona göre davranıyorlar, onun etkisi çok oldu. Dediğim gibi, kararlara uyma oranındaki başarı buradan geliyor efendim.

Ben detaylara girmeyeceğim, sadece, hani, 1 milyondan fazla insana yazılı şikâyet almadan da yol gösterdik. Mesela, 2013 ile 2016 arasında 67.849 kişi başvurmuştu bize ama 2022'de 162.143 kişi. Bunların toplamı da 1 milyon 13 bin 131 yapıyor. Bu belki kâğıda dökülmemiş, görülüyor ama bunun önemli bir hizmet olduğu kanaatindeyim efendim.

Efendim, özel raporlardan bahsettim. Bu kararlarımızın yanı sıra, milyonlarca insanı ilgilendiren konular oluyor. Epey özel raporumuz var. 2022'de 3 raporumuz yayımlandı. Biri, malumları olduğu üzere, Türkiye'de bulunan göçmenlerin Adalar Denizi üzerinden Yunanistan'a geçişi esnasında Yunanistan kolluk kuvvetlerinin ve devlet görevlilerinin onlara yaptığı zulümler; ellerini bağlayıp denize atmalar, kadınlara tacizler, tecavüzler. Bunlar zaten dünya çapında raporlaştırıldı. Biz de çok kapsamlı ve geniş bir rapor hazırladık. Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımıza, Komisyon Başkanımıza ve milletvekili arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum, bunun tanıtımını Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptık, çok güzel oldu. Diğer bir raporumuz Karabağ'da yaşanan insan hakları sorunlarıyla ilgili ve özellikle mayınlarla alakalıydı. Bu raporun da tanıtımını yine yaptık. Üçüncü

raporumuz, Rusya-Ukrayna savaşında Ukraynalıların göç ettiği ülkelerden biri de Macaristan'dı. Macaristan Ombudsmanlığıyla temasa geçtik, onların daveti üzerine, Türkiye'deki göçmen tecrübesini paylaşmak üzere Macaristan'a da bir rapor hazırladık. Bunun da dünya çapında çok etkisi oldu efendim. Biraz önce ifade ettim, bu raporlarımızın tanıtımını yaptık ama bu raporları hazırlamadan önce hem sivil toplum örgütleriyle hem de ilgili kamu kurumlarıyla Kamu Denetçiliği Kurumu ve diğer mekânlarda uzun uzun toplantılar yaptık.

Efendim, 2022 yılında yaptığımız en önemli, en güzel çalışmalarından biri de Türk Devletleri Ombudsmanlar Birliğini kurduk. Bursa'da Türk Devletleri Teşkilatı Aksakallılar Heyeti Başkanı Sayın Binali Yıldırım'ın öncülüğünde, onun refakatinde toplandık ve bu kuruluşu kurduk, eğitim faaliyetlerimize hemen başladık.

Efendim, ifade ettim, kadınlar, çocuklar, gençlerle ilgili de yoğun çalışmalarımız var, detayına girmeyeceğim ama memnuniyetle şunu belirteyim ki KDK çocuk hakları konusunda ciddi eğitimler vermekte, özellikle akran eğitimi konusunda. Bu anlamda barolarla da birlikte çalışmaktayız. Gittiğimiz her ilde barolarla bu ortak eğitimi yapıyoruz. Buradan Millî Eğitim Bakanımıza ayrıca bir teşekkür etmek istiyorum, kendisiyle görüştük, ilkokul kitaplarına, özellikle yeni dönemde 7'nci ve 9'uncu sınıf kitaplarına Kamu Denetçiliği Kurumunu koydurdu. Çocuklar müfredatın içerisinde Kamu Denetçiliği Kurumunun ne olduğunu, nasıl bir hak arama kurumu olduğunu öğrenmeye başladılar. 2012 yılında 150 üniversitede ombudsmanlık topluluğumuzu tamamladık, onlarla on-line toplantılar yapıyoruz hem hocalar katılıyor hem kulüp başkanları katılıyor. 3-5 Ekim tarihlerinde yani eğitim öğretim yılı başlamadan önce Heybeliada'daki Kızılay kampında üniversitedeki ombudsmanlık kulüp başkanlarımızı davet ettik, bir haftalık bir program uyguladık onlara. Kadınlara yönelik faaliyetlerimizin detayları yazılı orada efendim. Halkla ilişkilerimizi kuvvetlendirmek ve Kurumu tanıtmak için 2022 yılında 21 ilde toplantılar yaptık. Bu toplantılara özellikle muhtarların tümünü, sivil toplum örgütlerini davet ettik, serbest kürsü kurduk, belediye başkanı, il müdürleri, belediyenin idare amirleri, vali ve ildeki il müdürleri geldiler, vatandaşın sorunlarını aldılar, bir kısmını anında cevapladılar, daha sonrasını yazılı olarak veya görüşerek çözdüler.

Efendim, geçen yıl yaptığımız belki en hayırlı çalışmalarından biri, Türkiye'de 14-15 civarında, halkın derdini dinleyen hak arama kurumu var. Bunların başkanlarıyla bir araya gelelim dedik. Birçoğunda Sayın Başkanımız Belma Hanım zaten öncülük yaptı, ev sahipliği yaptı. Meclis Başkanımız Sayın Mustafa Şentop'un da çok kuvvetli desteğini gördük. Efendim, bu dert dinleyen, vatandaşın derdini dinleyen kurumların başkanlarıyla bir araya geldiğimizde şunu gördük: Bu başkanlarımızın da çok derdi varmış. Bunu müşahade ettik ama bir araya gelmek çok zevkli oldu ve bunu mutlak hâle dönüştürdük.

Şunu da memnuniyetle ifade edeyim ki bunun öncülüğünü Kamu Denetçiliği Kurumu yaptı.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tecrübeli bir büyüğümüz, siyasetçi ve kişi olduğunuz için burada bizim önümüzü de açtınız. Gerçekten çok başarılı bir grup oldu bu. Her ay belli periyotlarla bir araya geliyoruz. Dilekçeyle müracaat edilen kurum başkanları, Meclisten ben ve KEFEK Başkanımız katılıyoruz. Gerçekten çok başarılı bir çalışma grubu oldu diye düşünüyorum.

Ben size hassaten teşekkür ediyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Estağfurullah efendim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İnşallah bundan sonra da devam eder.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – İnşallah.

O sizlerin güzelliği efendim.

Efendim, tabii, bizim bu çalışmalar esnasında en önemli paydaşlarımız sivil toplum kuruluşları, medya, barolar ve üniversiteler. Bu detayına girmiyorum. Onlarla da çok... Türkiye'deki bütün sendikalar ve önemli sivil toplum kuruluşlarıyla irtibat hâlindeyiz, temas hâlindeyiz; karşılıklı görüşmeler ve yardımlaşmalar var.

Uluslararası alanda yaptığımız çalışmalarla Kamu Denetçiliği Kurumunu dünyada ombudsmanlık kurumları arasında önemli bir yere taşımayı başardık efendim. Dünyadaki 9 ombudsmanlık ağının üyesiyiz. Türk Ombudsmanlar Birliğini ve İslam Ülkeleri Ombudsmanlar Birliğini kurarak bunun da Başkanlığını yürütüyoruz şimdi.

Hani 2022 Yılı Raporu'nda değil ama söylemezsem eksik kalır, Ocak ayının 11'inde 2023'te, 42 ülkenin ombudsman ve insan haklarının savunucuları 80 kişi katıldı, uluslararası bir toplantı yaptık. Bu toplantı, tabii, büyük bir toplantıydı. Önemi ayrıca şu: Ukrayna ve Rusya ombudsmanını yani savaş hâlinde olan her 2 ülkenin ombudsmanını bir araya getirdik ve onlar şu talepte bulundu: Türkiye nasıl Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde tahıl koridorunu açtıysa, her ülkede bulunan yaralılar, esirler için, özellikle kadın ve çocuklar için bir insanlık koridoru açılınsın. Biz bu talebimizi Cumhurbaşkanımıza ilettik. Her 2 ombudsman da Cumhurbaşkanımızın yanında bunu dillendirdiler. Sayın Cumhurbaşkanımız daha sonra Sayın Putin ve Sayın Zelenski'yi bu konuda aradı. Bu çalışmalarımız da devam ediyor. Uluslararası çalışmalarımızda bununla yetiniyorum.

Basın medya ilişkilerimiz yansıda görünüyor.

Efendim, yayınladığımız raporlara değindim. Ona da müsaadeniz olursa girmeyeyim. Sorular bölümü olursa orada cevap veririm.

Başkanım hızlı şekilde gidiyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet çünkü birçok arkadaşın komisyonu var, Genel Kurul da çalışıyor.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Tamam efendim.

Sadece şunu söyleyeyim: Bazen bizim verdiğimiz bir karar on binleri etkileyebiliyor. O açıdan çok memnunuz.

Mesela promosyonla ilgili kararımız: Enflasyon çok yükseldi, maaşlar arttı, promosyon geride kaldı. Bizim verdiğimiz tavsiye kararından sonra idareler de anlayış gösterdi, fevkalade bir mesafe alındı. Efendim, kurumda çalışan arkadaşlarımız, 293 personelimiz var. Bunların 135'i uzman, geçici görevli yani dosya inceleyen arkadaşımız. Bütçemiz 2022 yılında 70 milyon 376 bin 15 liraydı. Bundan biraz da tasarruf yaparak kullandık.

İfade ettim efendim, üzerinde durduğumuz en önemli konu eğitim. 2022 yılında 34 eğitim yapmışız yani hemen hemen her aya 3 eğitim düşüyor. Uzmanlarımızı, özellikle 36 uzmanımızı Avrupa'daki ombudsmanlıklara, insan hakları kurumlarına, Venedik Komisyonuna, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine göndererek burada bilgi ve tecrübelerini arttırdık. Bunun çok faydası oldu. TÖMER'le görüşerek kurumdaki arkadaşların yabancı dil öğrenmelerine katkı sağlıyoruz. Ayrıca yüksek lisans ve doktora konusunda da bunları teşvik ediyoruz. Kurumdaki arkadaşların yüzde 20'ye yakını yüksek lisans yapıyor veya doktora yapıyor.

İki cümle de hedeflerimiz için söyleyelim. Depremle ilgili konularda daha titiz davranması için ilgili kamu kurumlarıyla karşılıklı olarak görüşmeleri hızlandıracağız. Meclisin hazırlayacağı deprem raporundan faydalanıp biz de uygulama planları yapacağız. İklim değişikliği ve çevre konularına daha fazla özen göstereceğiz. İyi Yönetim İlkeleri Raporu'nu yeniden basıp, seçimden sonra bütün kamu görevlilerine dağıtıp ilişkimizi arttıracacağız.

Taleplerimizi söylemezsek eksik kalır, değil mi efendim?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, dinleyelim onları da.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Bunlar gerçi şey gibi oldu, böyle, besmele gibi her toplantıda söylüyoruz ama...

Efendim, memnuniyetle yüzde 80 uyma oranımız varken resen inceleme hakkını, yetkisini Türkiye Büyük Millet Meclisinden talep ediyoruz. Özellikle Paris Prensipleri ve Venedik İlkeleri gereğince ulusal önleme mekanizmasının, davalara katılma konusunun, Anayasa Mahkemesine başvurma yetkisinin, ayrıca kurumun etkinliğinin artırılması için kurumun statüsünün de yeniden ele alınmasını istiyoruz.

Sayın Başkanım, Mihrimah Başkanım, sizlere, ayrıca İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanımız Hakan Bey'e, Komisyonumuzun değerli üyelerine huzurunuzda çok teşekkür ediyorum. Bu müzakerelerden, görüşmelerden, sorulan sorulardan çok faydalandık. Sizin bu önerilerinizle yolunuz aydınlandı, çalışmalarımız kuvvetlendi. Ayrıca her faaliyetimize yakından ilgi gösteren ve her zaman bizi destekleyen Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Mustafa Şentop'a da teşekkür ediyorum.

Seçime giriliyor ifade edildiği gibi. Bu seçimimizin ülkemize, milletimize ve bütün insanlığa hayırlar getirmesini diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Başkan, ben de çok teşekkür ediyorum. Şahsınızda hem Kamu Denetçiliği Kurumu üyelerimize hem de bürokratlarımıza, çalışanlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Özellikle kadınlar, çocuklar ve dezavantajlı gruplar için çalışan 2 kadın denetçimize özel teşekkürümüzü de iletmek istiyorum.

Evet, rapor hakkında görüş bildirmek isteyen Komisyon üyelerimiz varsa söz verelim.

Sizden başlayalım.

Buyurun efendim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şöyle bir yöntem olsaydı hani, mesela böyle bir önerge geleceğinden bizim de haberimiz olsaydı belki daha hazırlıklı olabilirdik. Şimdi, bugün rapora dair bir karar vereceğiz, Genel Kurula göndereceğiz. Allah'tan yazılı bir metin hazırlamıştım, çalışmıştım dersime ama diğer arkadaşlarım da bunu bilerek belki toplantıya daha çok önem gösterir, hazırladığımız şerhe imza atarlardı, bir hazırlık yaparlardı, bir katkı sunarlardı. Çünkü her birimizin ayrı ayrı çalışmaları var. Hani en azından bir hâliyle vermek isterdik. Bir metin hazırladım ama diğer arkadaşlarımın da onayına sunup daha sonra imzalarını aldıktan sonra ben Komisyona ulaştırırım bunu. Hemen şimdi teslim etmeyeceğim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Olur. Yalnız biz bugün oylamayı yapacağız ama daha sonra gönderirsiniz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Göndereceğiz. En azından dâhil olsun.

Kısaca, çok kısa, böyle, birkaç başlık altında ben değerlendireyim 2021, 2022'de farkları. Hani başvurular düşmüş, düşüş oranları belki pandemiyle ilgili de olabilir. O dönem pandemiyle ilgili yoğunluk vardı. Birçok hususta belki gündem değişti, başvuru oranları değişti ama hâlâ değişmeyen bir şey var, hâlâ vatandaşımız başvuru yöntemini, konularını, esasını bilmiyor. Geçmiş yılda dediniz ki: "Bununla ilgili bir yapay zekâ çalışmamız olacaktı." Burada göremedim, belki ben denk gelemedim. Bir

mobil uygulamayla geliştirip Kurumun da gereksiz yoğun çalışmasının önüne geçmeyi planlıyordunuz. Bu konuda hani bir şeyler de yapılabilir. Hem doğru duyuru anlamında hem doğru başvuru anlamında hem de Kurumun da boştan yere yorulmaması ve daha, böyle, kendini vererek başvurulara daha sağlıklı çalışabilmesi adına bir yöntem geliştirmenin doğru olduğu kanaatindeyim ben de.

Bölge başvuruları yine değişmedi 2021 ile 2022 arasında. Doğu, Güneydoğu ve Karadeniz Bölgelerinde başvuru oranları düşük.

Uyma oranları yüzde 79,50'den 64,94'e düşmüş, yüzdelik oran. "Manisa Belediyesi" dediniz bu düşüşte... Ki ben bunun içeriğini bilmiyordum. Hani belki bu düşürmüş olabilir. Bir önceki dönem kredi başvuruları, ekonomik başvurular vardı; onlar yükseltmişti. Bir kurum hakkında çok yoğun, çok sayıda dilekçe gelip de olumsuz dönüş olduğunda, evet, başvuru oranı düşmüş olabilir ama bu başvuru oranının... Özür dilerim, uyma oranı, yanlış söyledim. Başvuru da düştü, başvuru da geçmiş yıllara göre, oransal olarak da düştü ve uyma oranı da bununla doğru orantılı olarak düştü.

Şimdi, uyma konusunda bence Meclisin etkin çalışması ve Kurumun da arkasında daha güçlü durulması çok kıymetli. Biz de başından beri bunu savunuyoruz. Kaymakamlık ve valilik başvurularının geliştirilmesi, ulaşımın daha, kolaylaştırılması anlamında çok kıymetli ama oransal oranda da posta yoluyla başvurular da artmış bu döneme göre yani bilişim ayağı daha az kullanılır olmuş.

Şimdi, Sayın Başkanım taleplerini sundu -son, onunla kapatacağım- resen inceleme yetkisi... Şimdi, bu Kurumun ilk Meclise gelip de bizim itirazımızla Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiği şerhlerine bakın, biz bunu istemişiz Sayın Başkanım, demişiz ki ta o zaman: "Ya, bu Kurumun resen inceleme yetkisi olsun, mahkemelere müdahale yetkisi olsun." demişiz. Yani hani taraf olarak değil, hani müdahil olarak. Statünün yeniden ele alınması... Başından beri söylüyoruz, bugün de söyledik. Anayasa Mahkemesine başvuru hakkı o zaman var mıydı? Yanımda yok, bakmam lazım. Muhtemelen söylemiş olabiliriz ama Kurumun bugün istediklerini biz ta o zaman şerh olarak sunmuşuz. Genel Kurul konuşmamda da bunu söylemişim "Böyle olması lazım." demiştim. Kurum kendisi istiyor, biz de destekliyoruz.

Seçim polemigine girmeyeceğim ama yani yeniden düzenleme inşallah bizlere nasip olur, bu kadarını söyleyeyim.

Onun dışında da şerhlerimizi tamamlayıp biz sunacağız.

Ha, son: Bugün hani kadın arkadaşlarımızın günü dedik ama Kuruma kadın başvuru oranları da erkeklerden çok çok az. Yani erkekler kadın başvuru oranından 3,8 kat daha fazla. Yani kadınlar da Kuruma ulaşmıyor. Yani buna yönelik de bir çalışma... Yani haberdar değil, başka bir şey ya da kadınların hiç sorunu yok. Böyle de denebilir, değil mi Fatma Abla?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Dilekçe Komisyonunda da aynı şey var. Mesela büyükşehirlerden çok müracaat var, çok dilekçe var, erkeklerden kadınlara göre daha fazla dilekçe var. Bu biraz toplumsal bir şey herhâlde.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Toplumun yapısıyla ilgili olabilir vesaire ancak kadına yönelik de bir özel çalışmaya ihtiyaç var demek ki bu durumda.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Başkanım, Ali Haydar Bey'e açıklığa kavuşması için bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bitti mi Sayın Vekilim sizin...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bitti.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Ali Haydar Bey, kadın haklarıyla ilgili başvuru mu, yoksa kadınların başvurusundaki...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kadınlardaki başvuru oranı erkeklerle göre... Ya, erkekler 3,8 kat daha fazla Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, kadınlar kendi sorunlarını kendi çözüyor diye düşünebiliriz, sorunları çözülmüş diye düşünebiliriz, meşgul etmeyelim diye yazmamış olabilirler ama bu bir toplumsal gerçeklik. Evet, bizim Komisyonumuzda da erkekler kadınlara göre daha fazla dilekçe veriyor.

Buyurun vekilim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

Türkiye’de hak arama kültürünün oluşması, problemlere dostane çözümler üretilmesi adına, tecrübesi, kolaylaştırıcı liderliği, çözüm odaklı ekip çalışmasına verdikleri önem sonrası kendilerine iletilen çok önemli yüz binlerce, milyonlarca insanımızın problemine çözüm üreten Kamu Denetçiliği Kurumunu kıymetli ağabeyimiz Şeref Malkoç’un şahsında tebrik ve teşekkür ediyorum.

Gerçekten, bu son dönemde Karma Komisyon marifetiyle de çok güzel, insani ve çözüm odaklı işlere imza atıldı. Ben çok teşekkür ediyorum. Kendi adıma gerçekten çok istifade ettiğimi ifade etmek istiyorum.

Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü- bu vesileyle mesajımı da iletmek isterim yüksek müsaadenizle: Dünya nüfusunun yarısı kadındır, diğer yarısını da kadınlar yetiştirir. Kadınlar, anneler gerçekte beka meselemiz ailemizin direği, toplumumuzun temel taşı, başımızın tacıdır. Aileyi ayakta tutan, aile birliğinin teminatı olan ve yarınlarımızın da mimarları kadınlar, analardır. Vatan ve millet müdafaası için eşlerini, ciğerpare evlatlarını siper eden, kudret timsali, ailesinin birlik ve beraberliğini ayakta tutan merhamet abidesi olan kadınlar, anneler kutsal değerlerimizdir. Hayatın her alanında fedakârlığı, cefakârlığı, üretkenliği ve duyarlılığı temsil eden kadınlar huzurlu ve mutlu, sağlıklı bir toplumun teminatıdır. Emekleri, sevgi dolu yürekleri ve fedakârlıklarıyla dünyayı daha önemli ve değerli kılan, ülkemizde birlik beraberlik ruhunu mayalayan, millî ve manevî değerlerimizi yücelten ve gerçek beka meselemiz ailemizin temeli, esas direği annelerimizi, eşlerimizi, kız çocuklarımızı, kardeşlerimizi, ülkemizdeki ve dünyadaki tüm kadınları sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Başta şehit ve gazi eşleri, anneleri, kızları olmak üzere tüm kardeşlerimizin ve sevgili ailemin -ki biz ailede 5 kişiyiz, bir erkek benim- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü tebrik ediyor, Rabb’imden sağlıklı, huzurlu, mutlu bir ömür diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyoruz iyi dilekleriniz için.

Buyurun Fehmi Bey.

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Kıymetli Başkanım, muhtemelen 27’nci Dönemin son toplantısı. Ben de kayıtlara geçsin diye söz almak istedim. Başta şahsınızı, milletvekili arkadaşlarımızı, başta Kamu Başdenetçimiz olmak üzere Kamu Denetçiliğindeki denetçilerimizi, yasama uzmanlarını, çalışan arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Bir kere sizin şahsınızda ekibe, yol arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Burada İnsan Hakları var, Karma Komisyon olarak da burada beraber çalıştık.

Ben Mecliste on iki yıldır bulunuyorum. On iki yıl boyunca birçok Komisyonunda çalıştım. Divanda çalıştım, Adalet Komisyonunda çalıştım. Tabii, sizi ayrıca seviyoruz Kıymetli Başkanım. Özellikle

Dilekçe Komisyonunu murat ettik ama ben Dilekçe Komisyonunda çalışmaya başladıktan sonraki kısım ile ilgili tespitlerimi söylemezsem haksızlık etmiş olurum. Parlamentoda yasama faaliyetinin tecellisi anlamında Dilekçe Komisyonunun gerçekten çok işlevsel olduğunu gördüm. Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili alt komisyon toplantılarında hak arama müesseselerinin aslında ne kadar kıymetli olduğunu biliyorduk ama Parlatentonun, kanun koyucunun, millet iradesinin, hani zaman zaman “muazzez, mükerrerem, keremli, hikmetli, bereketli” diye addettiğimiz milletimizin sadece sözde kalmadığı, çözüm odağı noktasındaki Meclisimizin bu tavrını gördüm. Bu benim için kıymetliydi. Ben başta şahsınız olmak üzere tüm milletvekillerimize, yol arkadaşlarımıza, mesai arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum; Allah emeklerini zayi etmesin.

Tabii, Erol ağabey öyle güzel bir cümle kurdu ki bunun üzerine aynı hissiyatı ben paylaşamam ama Kadınlar Günü'yle ilgili ben... Neşet Ertaş'ın bir sözü var, çok severim, Neşet Ertaş şöyle tarif ediyor, diyor ki: “Kadınlar insandır, biz insanoğlu.” Ben bu vesileyle tebrik ediyorum.

Kamu Denetçiliğiyle ilgili de başta Şeref Başkanım olmak üzere tüm arkadaşlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Onların meseleye yaklaşım biçimlerini, analizlerini çok dolu görüyorum. Kıymetli Başkanım “Usul esasa takaddüm eder.” derler. Sizin burada oluşturduğunuz yöntemi çok kıymetli buluyorum. Çünkü daha önce Komisyonla ilgili, KDK'yle ilgili yapılan toplantılarda uyma kararlarıyla ilgili ya da uymama kararlarıyla ilgili bu konu yani ivedi olmasına rağmen belki biraz gündem dolayısıyla ihmal edilmiş olabilir idi, yeni bir usul oluştu. Uymayan kurumlarımızı buraya çağırduğumuzda uyum oranının arttığını, yasa koyucunun, millet iradesinin ya da görevle ilgili azıcık, böyle -ihalkâr demeyelim ama- o hassasiyeti göstermeyen idarecilerimiz anlamında buranın ne kadar doğru bir yer olduğu noktasında da Kıymetli Başkanım size teşekkür ediyoruz. Uyan kurumlarımızın “Marifet iltifata tabidir.” düsturuyla çağırılması da çok kıymetliydi.

Ben, hani, günün sonunda, hülasa, başta size, Kamu Denetçiliği Kurumuna ve ekibe teşekkür ediyorum. İnşallah milletimiz açısından hayırlı, bereketli bir dönem olur diyorum.

Selamlıyorum hazırunu.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun efendim.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Söz alan sayın milletvekillerimizin, başta zatalinizin olmak üzere, güzel görüşlerine, temennilerine aynen iştirak ediyorum. Bundan dolayı da çok mutlu oldum hem depremzedelerle ilgili, depremle ilgili görüşleriniz hem de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'yle ilgili.

Diğer taraftan, Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanetçisi Sayın Şeref Malkoç'un sunumunu da dikkatle izledim. Tabii, kurumumuz öyle anlaşılıyor ki daha çok mesafe katedecek, merhaleler katedecek ve muhkem yerini Türk kamu yönetimi içerisinde daha temin edecek diye düşünüyorum. Sayın Malkoç benim eskiden beri tanıdığım bir şahsiyettir ve kendisine de başarılar diliyorum her zaman; tecrübesiyle kuruma ayrı bir renk verdiğini düşünüyorum. Ancak bu sunumla ilgili eleştirilerim var, ben bunu burada anlatabilirim ama çok zaman alır. Onun için ben bunu yazılı olarak daha sonra takdim ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Olur. Sayın Vekilim, şöyle yapalım: Diğer vekilimizin de herhâlde bir muhalefet şerhi olacak, belli bir süre veririz, onunla beraber verirsiniz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Evet, benim de aynı şekilde muhalefet şerhim olacaktır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ederiz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ben teşekkür ediyorum.

Son toplantı ise bu...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Karma Komisyon olarak son toplantımız ama biz, Dilekçe Komisyonu toplantısını haftaya yapacağız inşallah.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Son toplantımız...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Dilekçe olarak yapacağız, bu Karma Komisyon.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Peki, o zaman sizlere de başarılar diliyorum, Karma Komisyon olarak, teşekkür ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sağ olun.

Buyurun Sayın Vekilim.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Evet, kıymetli Başkanım, çok kıymetli Başombudsman ve ombudsman arkadaşlarımız, milletvekili arkadaşlarım, bürokratlarımız; bunca zamandır hem ombudsmanlık açısından hem de bir İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesi olarak Dilekçe Komisyonumuzda engin bir tecrübeyle karşılaştık ve sizin tecrübelerinizden gerçekten çok ciddi faydalandık. Geçtiğimiz bu beş senelik dönemimizde, 27'nci Dönemde insan hakları noktasında önemli merhaleler katettiğimizi düşünüyorum ve Ombudsmanlığın, Dilekçe Komisyonumuzun, İnsan Hakları İnceleme Komisyonumuzun, Meclisimizin bu noktada çok ciddi çalışmaları oldu, çok ciddi faydaları oldu. Ben bu kattığınız tecrübe, bu fedakâra çalışma ve azim için hem sizlere hem de Kıymetli Başkanım Belma Hanıma -bizim için, kadınlar için çok önemli bir örnektir, gerçekten başarısıyla, hanımefendiliğiyle, bize verdiği yüce destekle çok önemli bir örnektir, bir idoldür hatta-Karma Komisyonunun bir üyesi olarak teşekkür ediyorum.

Kadınlar Günü için de ben anma noktasındayım hâlâ, aslında bir facianın sonunda ders çıkarılması için benimsenmiş bir gün. Ben beyefendi vekillerimizin bizler için söylediği güzel sözlere çok çok teşekkür ediyorum. İnşallah, kadın hakları noktasında bu yirmi yıldır geldiğimiz noktanın bundan sonra da çok daha hızlı bir şekilde devam edeceğine inancım sonsuz.

Ben ombudsmanlarımıza, Dilekçe Komisyonumuza, kıymetli Başkanımıza önümüzdeki dönemde de başarılar diliyorum. Hep beraber olacağız, birlikte olacağız inşallah ve güzel işlere tekrar imza atmaya devam edeceğiz.

Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen milletvekilimiz? Yok.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Müsaade var mı?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Başkanım, sizlere ve değerli milletvekillerimize bu güzel sözlerden dolayı çok teşekkür ediyorum. Bize moral oldu, çalışma sevgimizi ve gayretimizi artırdı ve bu güzel sözlere layık olmaya çalışacağız; bundan emin olabilirsiniz.

Yapay zekâyla ilgili Ali Haydar Bey söyledi, biz yapay zekâyla ilgili Gazi Üniversitesindeki hocalarımızla ve TÜBİTAK'la ortak bir proje çalışması da başlattık. Tabii, kolay olmuyor, biraz zaman alacak.

2021 yılındaki Covid sebebiyle başvurular 90 bindi, normalin üzerindeydi; doğru, biraz geriledi, makule indi.

Manisa Belediyesiyle ilgili de 2021 yılında 1.300 dostane çözüm kararımız vardı yani sorun devam ediyordu ama maalesef 2022 yılında dostane çözüme de yaklaşmadı belediye ve verdiğimiz tavsiye kararlarına da uyulmadı ama onu çözmeye çalışacağız, gerekli temaslar içerisindeyiz.

Ben tekrar saygılar sunuyorum ve bütün arkadaşlarımıza seçim çalışmalarında başarılar diliyorum. Seçimler milletimiz için, memleketimiz için ve bütün insanlık için hayırlı olsun efendim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkürler.

Bir beş dakikanızı daha alacağım değerli milletvekillerimiz.

Seçim takviminin yaklaşması, deprem gündemi ve deprem bölgesindeki illerimizde olağanüstü hâl ilan edilmiş olması nedeniyle ülkemizin bu gündemini de dikkate alınarak Komisyonumuzda yapılan değerlendirmeler çerçevesinde, 2022 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumunun Raporu üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın vekillerim, muhalefet şerhlerinizi iki gün içinde gönderirseniz Genel Kurula indirelim biz de.

Değerli milletvekillerim, Karma Komisyon raporlarının Genel Kurulda ivedilikle görüşmesini teminen usul ekonomisi kapsamında doğrudan gündeme alınması kabul edilmiş bulunan Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Yıllık Raporu hakkında Karma Komisyon raporunun aynen benimsenmesini ve 2022 Yılı Yıllık Raporu Hakkındaki Rapor'a eklenerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle, aynen benimsenen 326 sıra sayılı Komisyon Raporu'muzun Kamu Denetçiliği Kurumu 2022 Yılı Yıllık Raporu Hakkındaki Rapor'umuza eklenerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına arz edilmesi kabul edilmiştir.

Komisyon raporunda kavram ve dil birliğinin sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisinin verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekillerim, değerli ombudsmanlar; gündemimizde konuşulacak başka bir konu kalmadığı için toplantımızı bitiriyorum.

Hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum, herkese başarılar diliyorum.

Kapanma Saati: 15.47